

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 172/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. novembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., bytom Š., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 440/93 a Krajským súdom v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 1127/02, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2002 doručená sťažnosť M. B., bytom Š. (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. S., P. B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) Okresným súdom v Žiline (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 13 C 440/93 a Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 1127/02.

K porušeniu uvedených práv navrhovateľa malo dôjsť tým, že okresný súd ho údajne v rozpore s poučovacou povinnosťou súdov neupozornil, „že v danej veci je potrebné zmeniť osobu odporcu na podanom návrhu, ktorý v roku 1999 zomrel a označiť na strane odporcu jeho nástupcov...“. Navrhovateľ argumentuje aj nesprávnosťou uvedených rozhodnutí a „neprimeranými priet'ahmi“ v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 13 C 440/93. Sťažovateľ sa domáhal zrušenia uvedených rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu z dôvodu ich nezákonnosti a žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný návrhom. Z toho vyplýva, že ústavný súd môže skúmať iba to, či opísaným konaním došlo k porušeniu tých práv, ktorých porušenie navrhovateľ namieta. Prípadné vyhovenie sťažnosti v ostatných častiach (zrušenie rozhodnutí všeobecných súdov a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia) sa viaže na vyslovenie porušenia základných práv.

Použitie rôznych prostriedkov nápravy, ktoré môže ústavný súd v danom prípade v rámci svojej právomoci použiť a ktorých použitia sa navrhovateľ domáha (deklarácia porušenia práv, zrušenie rozhodnutí, primerané finančné zadost'učinenie), ústavný súd zvažuje až v rámci konania vo veci samej, a preto sa nimi v rozhodnutí o odmietnutí sťažnosti ako celku nezaoberá.

K námietke porušenia čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy

Právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy poskytujú advokáti a komerční právnici. Navrhovateľ bol v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 440/93 zastúpený advokátom, čiže uplatňoval a realizoval svoje právo podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. Súdny nie sú

orgánmi poskytujúcimi právnu pomoc. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy „Súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon“. Poskytovanie právnej pomoci je mimo ústavného rámca pôsobnosti súdu. Poučovacia povinnosť súdu v zákonom vymedzených prípadoch nespadá do rámca právnej pomoci. Poskytovanie právnej pomoci súdom by znamenalo porušenie nestrannosti súdu. Navyiac, podľa § 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súdy nemajú poučovaciu povinnosť voči účastníkovi, ktorý je zastúpený advokátom alebo komerčným právnikom. Navrhovateľ argumentoval právnym názorom Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ÚS ČSFR“) vysloveným vo veci sp. zn. I. ÚS 597/92, podľa ktorého „Ak súd v konaní podľa ustanovenia § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb., zastáva iný právny názor na voľbu možného postupu ako žalobca, tak je súd povinný žalobcu vyzvať k úprave petitu. Nedodržanie takéhoto postupu a zamietnutie žaloby iba z formálnych dôvodov je porušením princípu plnej ochrany vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia čl. 11 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., je teda porušením jedného zo základných ľudských práv a slobôd v zmysle Listiny základných práv a slobôd“.

Podľa názoru ústavného súdu zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov vydaný „v snahe zmierniť následky niektorých nemajetkových a iných krívd...“ spôsobených v minulosti prevažne verejnou mocou vyžaduje pri svojom uplatňovaní zo strany orgánov demokratickej verejnej moci zvláštnu starostlivosť zameranú na dosiahnutie účelu zákona. Preto nemožno kritériá pre pôsobenie súdov pri jeho uplatňovaní bez ďalšieho považovať za všeobecne uplatniteľné na rozhodovanie súdov.

V danom prípade okresný súd vyzval navrhovateľa na odstránenie nedostatkov jeho návrhu. Správne označenie účastníkov konania nie je vecou „právneho názoru na voľbu možného postupu“, ale splnením požiadavky § 79 ods. 1 OSP, ktoré musí súd vyžadovať podľa § 5 OSP, a účastníka, ktorý je zastúpený advokátom o spôsobe jej splnenia nemá poučovať.

V sťažnosti nie je uvedené nič, čo by nasvedčovalo, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 13 C 440/93 a krajského súdu vedenom pod sp. zn. 6 Co 1127/02 bola porušená rovnosť účastníkov. Samotný neúspech navrhovateľa v uvedených konaniach neznamená porušenie rovnosti účastníkov. Preto je sťažnosť v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy zjavne neopodstatnená.

K námietke porušenia čl. 11 ods. 1 listiny

Konanie okresného súdu sp. zn. 13 C 440/93 sa priamo týkalo dedičského práva navrhovateľa. Rozhodovať o jeho dedičskom práve sú príslušné všeobecné súdy, do právomoci ktorých patrí ochrana práva navrhovateľa podľa čl. 11 ods. 1 listiny. Navrhovateľ namieta údajnú nezákonnosť postupu všeobecných súdov (nezákonné zastavenie konania) v konaní o jeho dedičskom práve.

Navrhovateľ sa domáha zrušenia uznesenia okresného súdu č. k. 13 C 440/93-71 o zastavení konania a uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Co 1127/02, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zastavení konania, ktoré pokladá za nezákonné, lebo podľa jeho mienky neexistovali dôvody pre zastavenie konania.

Ústavný súd zistil, že napadnuté uznesenia všeobecných súdov nie sú svojvoľné. Výroky sú primerane odôvodnené a nie sú ani v zjavnom rozpore s podkladmi, o ktoré sa opierajú. Ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 24/97 vyslovil: „Preto k odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky dochádza až vtedy, ak sa „každý“ (a zákonom stanoveným postupom) domáhal svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale súdna ochrana mu nebola poskytnutá.“ Je vecou všeobecných súdov, aby posúdili, či postup domáhania sa práv navrhovateľom bol v súlade so zákonom. Ústavný súd rešpektuje ich stanovisko, pokiaľ nie je svojvoľné., čo nie je prípad napadnutých uznesení. Spôsob, akým navrhovateľ na výzvu okresného súdu podaním doručeným tomuto súdu 14. novembra 2001 upravil svoj návrh, nevyvracia odôvodnenosť zastavenia konania sp. zn. 13 C 440/93 okresným súdom.

Preto je sťažnosť navrhovateľa v časti namietajúcej porušenie čl. 11 ods. 1 listiny zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2002